

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่บริหารงาน ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 393 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนทั้งสิ้น 193 คน ได้มาจากการวิธีการดังต่อไปนี้

1. ใช้ตารางแสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน เดชา พูลวงศ์, 2542, หน้า 52) พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 193 คน
2. ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามอายุและวุฒิการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยหาข้อมูลจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วสุ่มตามสัดส่วน โดยใช้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างต่อกลุ่มประชากรทั้งหมดเป็นเกณฑ์
3. เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ครบจำนวนที่ต้องการ ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วุฒิการศึกษา	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	รวม	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	รวม
อายุ								
ต่ำกว่า 41 ปี	2	32	22	61	1	19	10	30
41-50 ปี	3	101	33	137	2	49	17	68
51-60 ปี	23	64	24	111	11	32	12	55
สูงกว่า 60 ปี	57	24	3	84	27	11	2	40
รวม	85	226	82	393	41	111	41	193

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน และตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลและความสามารถในการปรับใช้แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (Leader Effectiveness and Adapability Description-LEAD-Self) ของ เฮอร์เซย์ และบลันชาร์ด (Hersey & Blanchard, 1988) ซึ่ง อธิธิชัย ธนเศรษฐ์ (2536, หน้า 88-95) ได้แปลและนำไปศึกษาวิจัยในปี พ.ศ. 2536 ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วย สถานการณ์สมมติ จำนวน 12 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์ มีคำตอบให้ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน เลือกตอบจำนวน 4 ตัวเลือก โดยแต่ละตัวเลือกเป็นแบบภาวะผู้นำแบบใดแบบหนึ่งใน 4 แบบ คือ แบบสั่งการ แบบเสนอความคิด แบบให้มีส่วนร่วม และแบบมอบหมายงาน ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 4 การวิเคราะห์แบบภาวะผู้นำและความยืดหยุ่นในการใช้แบบภาวะผู้นำ คำตอบในแถวที่ 1 หมายถึง แบบสั่งการ แถวที่ 2 หมายถึง แบบเสนอความคิด แถวที่ 3 หมายถึง แบบให้มีส่วนร่วม และแถวที่ 4 หมายถึง แบบมอบหมายงาน

ในการตอบแบบสอบถามให้ผู้บริหารตอบทั้ง 12 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์ ตอบเพียง 1 ตัวเลือก หากตอบแต่ละสถานการณ์มากกว่า 1 ตัวเลือก หรือตอบไม่ครบทั้ง 12 สถานการณ์ ถือเป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จะไม่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ระดับสูง
2. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย
 - 2.1 ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี รักษาการผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2
 - 2.2 ดร.นวลพอง อุดรพิมพ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
 - 2.3 ดร.สมุทพร ชำนาญ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ระดับสูงเพื่อพิจารณา
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 33 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Item-Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .10 - .72 แล้วหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1970 อ้างถึงใน เดชา พูลวงศ์, 2542. หน้า 55) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากับ .73

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในภาคตะวันออก
2. จัดส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนทางไปรษณีย์ จำนวน 193 ฉบับ และขอความอนุเคราะห์ให้ส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 193 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง ได้แบบสอบถาม 193 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน ตามน้ำหนักของแต่ละข้อ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ในตารางที่ 5 การวิเคราะห์การปรับใช้แบบภาวะผู้นำ แดว ก, ข, ค และ ง
3. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ถูกต้องไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows) เพื่อวิเคราะห์หาค่าร้อยละในการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

2. ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละในการวิเคราะห์แบบภาวะผู้นำ ความยืดหยุ่นในการใช้แบบภาวะผู้นำ และการปรับใช้แบบภาวะผู้นำ ในตารางที่ 4 และตารางที่ 5

3. ใช้เกณฑ์การให้คะแนนความมีประสิทธิภาพและความสามารถในการปรับใช้แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (Lead-Self) ของเฮอร์เชและบลันชาร์ด ดังมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การวิเคราะห์แบบภาวะผู้นำ และความยืดหยุ่นในการใช้แบบภาวะผู้นำ

3.1.1 วงกลมตัวเลือกที่ผู้บริหารสถานศึกษาเลือก มาลงในตารางที่ 4 หน้า 51

3.1.2 รวมความถี่ของแต่ละแถว

3.1.3 ตัดสินแบบภาวะผู้นำ และความยืดหยุ่นในการใช้แบบภาวะผู้นำ

ตามความถี่ที่ได้ มีเกณฑ์ดังนี้คือ ความถี่สูงสุด คือ แบบภาวะผู้นำหลัก (Basic Style) ความถี่รองลงมาคือ แบบภาวะผู้นำรอง (Supporting Style) และหากผู้บริหารท่านใดมีแบบภาวะผู้นำเพียงแบบเดียว ถือว่าไม่ยืดหยุ่นในการใช้แบบภาวะผู้นำ แต่ถ้ามีแบบภาวะผู้นำตั้งแต่ 2 แบบขึ้นไป ถือว่ามีความยืดหยุ่นในการใช้แบบภาวะผู้นำ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์แบบภาวะผู้นำ และความยืดหยุ่นในการใช้แบบภาวะผู้นำ

		แบบภาวะผู้นำ			
		1	2	3	4
สถานการณ์	1	ก	ค	ข	ง
	2	ง	ก	ค	ข
	3	ค	ก	ง	ข
	4	ข	ง	ก	ค
	5	ค	ข	ง	ก
	6	ข	ง	ก	ค
	7	ก	ค	ข	ง
	8	ค	ข	ง	ก
	9	ค	ข	ง	ก
	10	ข	ง	ก	ค
	11	ก	ค	ข	ง
	12	ค	ก	ง	ข
คอลัมน์		1	2	3	4
ความถี่					

คอลัมน์ที่ 1 แบบสั่งการ R1 : S1

คอลัมน์ที่ 2 แบบเสนอความคิด R2 : S2

คอลัมน์ที่ 3 แบบให้มีส่วนร่วม R3 : S3

คอลัมน์ที่ 4 แบบมอบหมายงาน R4 : S4

3.2 การวิเคราะห์การปรับใช้แบบภาวะผู้นำ

3.2.1 วงกลมล้อมรอบคะแนนตามตัวเลือกที่ผู้บริหารเลือกในแต่ละสถานการณ์
ลงในตารางที่ 5 หน้า 53

3.2.2 รวมคะแนนแต่ละแถว

3.2.3 รวมคะแนนทั้งหมดทุกแถว

3.2.4 ใช้เกณฑ์การให้คะแนนความมีประสิทธิภาพและความสามารถในการ
ปรับใช้แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (Lead-Self) ของเฮอร์เชและบลันชาร์ด จากตาราง
วิเคราะห์การปรับใช้แบบภาวะผู้นำ ตารางที่ 5 หน้า 53 หากรวมคะแนนทั้งหมดได้คะแนน

+1 ถึง +24 หมายความว่าผู้บริหารสถานศึกษามีประสิทธิผลและมีความสามารถในการปรับใช้แบบภาวะผู้นำ หากรวมคะแนนทั้งหมดได้คะแนน -24 ถึง 0 หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีประสิทธิผลและไม่มีความสามารถในการปรับใช้แบบภาวะผู้นำ พิสัยของคะแนนความมีประสิทธิผลและมีความสามารถในการปรับใช้แบบภาวะผู้นำ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

1. +1 ถึง +6 มีประสิทธิผลและมีความสามารถในการปรับใช้ระดับน้อย
2. +7 ถึง +12 มีประสิทธิผลและมีความสามารถในการปรับใช้ระดับปานกลาง
3. +13 ถึง +18 มีประสิทธิผลและมีความสามารถในการปรับใช้ระดับมาก
4. +19 ถึง +24 มีประสิทธิผลและมีความสามารถในการปรับใช้ระดับมากที่สุด

พิสัยของคะแนนความไม่มีประสิทธิผลและไม่มีความสามารถในการปรับใช้แบบภาวะผู้นำแบ่งเป็น 4 ส่วน เช่นกัน คือ

1. 0 ถึง -6 ไม่มีประสิทธิผลและไม่มีความสามารถในการปรับใช้ระดับน้อย
2. -7 ถึง -12 ไม่มีประสิทธิผลและไม่มีความสามารถในการปรับใช้ระดับปานกลาง
3. -13 ถึง -18 ไม่มีประสิทธิผลและไม่มีความสามารถในการปรับใช้ระดับมาก
4. -19 ถึง -24 ไม่มีประสิทธิผลและไม่มีความสามารถในการปรับใช้ระดับมากที่สุด

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การปรับใช้แบบภาวะผู้นำ

สถานการณ์		ก	ข	ค	ง			
	1	+2	-1	+1	-2			
	2	+2	-2	+1	-1			
	3	+1	-1	-2	+2			
	4	+1	-2	+2	-1			
	5	-2	+1	+2	-1			
	6	-1	+1	-2	+2			
	7	-2	+2	-1	+1			
	8	+2	-1	-2	+1			
	9	-2	+1	+2	-1			
	10	+1	-2	-1	+2			
	11	-2	+2	-1	+1			
	12	-1	+2	-2	+1			
คะแนน			+	+		+		รวม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ความถี่ของรายการนั้น

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$